

Sygn. akt III U 239/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant st. sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy S. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o przeliczenie renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania S. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 3 lutego 2016 r. **nr** (...)

I. **o d d a l a** odwołanie,

II. **z a s ą d z a** od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Przemyślu) na rzecz adwokata P. S. (Kancelaria Adwokacka (...)-(...) P., ul. (...)) kwotę 221,40- zł (słownie: dwieście dwadzieścia jeden złotych 40/100) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy S. D. z urzędu.

Sygn. akt III U 239/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 maja 2016 r.

Decyzją z dnia 3 lutego 2016 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy S. D. przeliczenia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, poprzez przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia.

W uzasadnieniu powołano przepis art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.).

W uzasadnieniu zaś wskazano, że przedłożone przez wnioskodawcę angaże z tytułu zatrudnienia na (...) nie mają wpływu na wysokość świadczenia, ponieważ zostały już złożone wcześniej i uwzględnione przy przeliczeniu wysokości renty w decyzji z dnia 20 listopada 2015 r.

Wnioskodawca S. D. w dniu 3 marca 2016 r. złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przeliczenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń wynikających z przedstawionych angaży.

W uzasadnieniu podał, że organ rentowy ustalając wysokość świadczenia rentowego pominął wśród okresów zatrudnienia oraz okresów składkowych cały okres zatrudnienia na (...) tj. począwszy od 11 lutego 1971 r. Pominięcie przez organ rentowy okresu pracy od 11 lutego 1971 r. do 31 grudnia 1977 r. oraz wynagrodzeń, jakie wówczas osiągał zaniżyło wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty, przez co otrzymuje niskie świadczenie. Na potwierdzenie powyższych okoliczności dołączył zachowaną dokumentację płacową wraz z informacją przechowawcy akt osobowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Podniesiono, że brak jest podstaw do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru renty wnioskodawcy na podstawie angaży z lat 1971-1977. Dokumenty te wraz z umową o pracę zostały bowiem uwzględnione przez organ rentowy przy wydawaniu decyzji przeliczeniowej z dnia 20 listopada 2015 r. Obecny wniosek z dnia 20 stycznia 2016 r. w istocie stanowi powtórzenie wniosku z dnia 14 października 2015 r. Ponadto wskazano, że przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz wysokości tego świadczenia organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy cały okres zatrudnienia na kolei od 11 lutego 1977 r. do 8 grudnia 1990 r. jako okres składkowy.

Sąd Okręgowy III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w P. ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. D., urodzony (...), ma przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres do 30 kwietnia 2017 r.

Prawo do świadczenia rentowego ma ustalone nieprzerwanie od 9 grudnia 1990 r. Przy czym po raz pierwszy otrzymał on prawo do renty inwalidzkiej II grupy inwalidów na mocy decyzji Południowej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w K.. Po badaniach kontrolnych z dnia 4 maja 1998 r. ustalono u wnioskodawcy częściową niezdolność do pracy

i począwszy od dnia 1 lipca 1998 r. pobiera on rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Przy pierwszej decyzji rentowej z dnia 8 marca 1991 r. do okresów zatrudnienia zaliczono wnioskodawcy okres pracy na (...) od 11 marca 1977 r. do 9 grudnia 1990 r.

w łącznym wymiarze 19 lat, 8 miesięcy i 29 dni. Podstawę wymiaru świadczenia ustalono wówczas w oparciu wskaźnik wysokości 102,81% obliczony z uwzględnieniem wynagrodzeń z 3 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1984 r. do 31 grudnia 1986 r. Taki sam staż ubezpieczeniowy oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęto w decyzji rentowej wydanej po ostatnim badaniu wnioskodawcy w dniu 24 kwietnia 2014 r. Lekarz orzecznik ZUS ponownie stwierdził, iż wnioskodawca jest osobą częściowo niezdolną do pracy. Na tej podstawie decyzją z dnia 13 maja 2014 r. organ rentowy ustalił prawo do świadczenia rentowego na dalszy okres do 30 kwietnia 2017 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- Zaświadczenie Rp-7 z dnia 22.02.1991 r. obejmujące zarobki z lat 1984-1986,

- pierwsza decyzja rentowa (...) w K. z dnia 8 marca 1991 r.,

- ostatnia decyzja rentowa ZUS O/R. z dnia 13.05.2014 r.

- orzeczenia lekarzy orzeczników ZUS 1998-2014,

- wniosek o przeliczenie wysokości renty z dnia 14.10.2015 r. .

decyzje rentowe z dn. 5.03.2001 r. i 12.11.2010 r.

W dniu 10 kwietnia 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę we wcześniejszym wieku przedstawiając Zaświadczenie (...) z dnia 19 marca 2015 r., iż okres zatrudnienia na (...) zalicza się do zatrudnienia w szczególnych warunkach. Dodatkowo wniósł o doliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2015 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na niewykazanie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Za udowodnione uznano jedynie 19 lat, 8 miesięcy i 29 dni okresów składkowych (praca na (...)) oraz 2 lata, 2 miesiące i 29 dni okresów uzupełniających (praca na roli), łącznie 21 lat, 11 miesięcy i 28 dni.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 10.04.2015 r.,

- decyzja odmowna z dnia 15.04.2015 r.

W dniu 14 października 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia rentowego na podstawie przedstawionych angaży i przeliczenia renty według najkorzystniejszego wariantu. Do wniosku dołączył Zaświadczenie o zatrudnieniu

i wynagrodzeniu (Rp-7) z dnia 5 października 2015 r. obejmujące jego zarobki za lata 1978 – 1990. Dodatkowo dołączył umowę o pracę z dnia 11 marca 1971 r. na potwierdzenie rozpoczęcia zatrudnienia na kolei w zawodzie zwrotniczego, a także angaże za lata 1971-1977, w których określono miesięczne uposażenie zasadnicze oraz dodatek służbowy. Przedstawił także informację z (...) SA w S. z dnia 6 października 2015 r., iż nie zachowały się arkusze wynagrodzeń za lata 1971-1977 r.

Na podstawie tych dokumentów organ rentowy ustalił wysokość wynagrodzenia, jakie wnioskodawca otrzymał odpowiednio w kwotach co najmniej:

- 11 marca – 31 grudnia 1971 r. = **10.475,82 zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 300,- zł od 1 sierpnia 1971 r.,

- 1972 r. = **16,350 zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 300,- zł za okres od 1 stycznia – 31 lipca 1972 r. i po 450,- zł za okres od 1 sierpnia – 31 grudnia 1972 r.

- 1973 r. = **22.200 zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 550,- zł

- 1974 r. = **22.400,- zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 550,- zł za okres od 1 stycznia – 31 października 1974 r. i po 650,- zł za okres od 1 listopada – 31 grudnia 1974 r.

- 1975 r. = **29.800,- zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 850,- zł za okres od 1 stycznia – 31 sierpnia 1975 r. i po 1.100,- zł za okres od 1 września – 31 grudnia 1975 r.

- 1976 r. = **318.000 zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 1.100,- zł

- 1977 r. = **33.300,- zł**, w tym dodatek służbowy w kwocie po 1.100,- zł za okres od 1 stycznia – 31 lipca 1972 r. i po 1.300,- zł za okres od 1 sierpnia – 31 grudnia 1972 r.

Następnie dokonując przeliczenia wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy organ rentowy uwzględnił wynagrodzenie z całego okresu zatrudnienia wnioskodawcy tj. od 11 marca 1971 r. do 8 grudnia 1990 r. na podstawie przedstawionych angaży oraz Zaświadczenia Rp-7 z dnia 5 października 2015 r.

Zarobki wnioskodawcy we wskazanych latach wynosiły:

L.p.	Rok kalendarzowy	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (zł)	Stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia (%)
1.	1971	(...),(...)	37,02
2.	1972	(...)	54,30
3.	1973	(...)	66,12
4.	1974	(...)	58,61
5.	1975	(...)	63,46
6.	1976	(...)	61,9
7.	1977	(...)	60,38
8.	1978	(...)	83,39
9.	1979	(...)	92,85
10.	1980	(...)	92,0
11.	1981	(...)	89,52
12.	1982	(...)	87,97
13.	1983	(...)	87,36
14.	1984	(...)	109,64
15.	1985	(...)	98,35

16.	1986	(...)	100,43
17.	1987	(...)	106,79
18.	1988	(...)	103,61
19.	1989	(...)	90,25
20.	1990	(...)	75,49

Dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ustalony na podstawie wynagrodzeń z 3 lat kalendarzowych 1984-1986 wyniósł **102, 81%**. Z kolei wwpw ustalony na podstawie 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia wyniósł **80,97%**, natomiast z 3 lat kalendarzowych 1986-1988 wyniósł **103,61%** i jako najkorzystniejszy przyjęto go do ustalenia wysokości świadczenia. Decyzję w tym przedmiocie wydano w dniu 20 listopada 2015 r., podejmując wypłatę wyższego świadczenia od 1 października 2015 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o przeliczenie renty z dnia 14.10.2015 r.
- Zaświadczenie Rp-7 z dnia 5.10.2015 r. obejmujące zarobki z lat 1978-1990,
- pismo Wydziału Archiwum Zakładowego (...) w (...) z dnia 6.10.2015 r.
- umowa o pracę z dnia 11.03.1971 r.,
- angaże z lat 1971-1977
- symulacja wwpw na podstawie ustalonych wynagrodzeń wnioskodawcy
- decyzja przeliczająca rentę z dnia 20.11.2015 r.

W dniu 20 stycznia 2016 r. wnioskodawca złożył kolejny wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia rentowego na podstawie przedstawionych wcześniej angaży i przeliczenia renty według najkorzystniejszego wariantu.

W związku z tym wnioskiem, który stanowił powtórzenie żądania z dnia 14 października 2015 r., organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 3 lutego 2016 r. odmawiając przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o przeliczenie renty z dnia 20.01.2016 r.
- decyzje odmowna z dnia 3.02.2016 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy S. D. okazało się nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego jest możliwy i dopuszczalny jedynie przy zaistnieniu warunków określonych w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.). Postanowiono w nim, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Gdy przedstawiono nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności, organ rentowy jest władny wydać we własnym zakresie decyzję ustalającą prawo do świadczenia albo odmówić świadczenia. Przy czym przedłożenie nowych dowodów obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji pod warunkiem, że wynikają z nich fakty uwzględnione w decyzji.

Bezsporne jest, iż wnioskodawca S. D. pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy, której nową wysokość ustalono prawomocną decyzją z dnia 20 listopada 2015 r., począwszy od dnia 1 października 2015 r., a do obliczenia wysokości tego świadczenia przyjęto wwpw - **103,61%**. Podstawą do ustalenia tego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (wvpw) renty była analiza przez organ rentowy wynagrodzeń wnioskodawcy z całego okresu zatrudnienia na (...) tj. od 11 marca 1971 r. do 8 grudnia 1990 r., czyli od podjęcia zatrudnienia do ustania stosunku pracy wobec przejścia na rentę inwalidzką.

Wobec braku oryginalnej dokumentacji płacowej organ rentowy ustalił wysokość wynagrodzeń wnioskodawcy od 11 marca 1971 r. do 31 grudnia 1977 r. na podstawie oryginalnej dokumentacji osobowej w postaci angaży określających pensję zasadniczą

i wysokość dodatku służbowego. Z zachowanych angaży jednoznacznie wynika, jakie były podstawowe składniki jego miesięcznego wynagrodzenia oraz jak się zmieniały w kolejnych latach. Są to niewątpliwie inne dokumenty na podstawie których można ustalić wynagrodzenie, jakie wnioskodawca musiał osiągnąć pracując na kolei w pełnym wymiarze godzin. Następnie dokonano porównania wszystkich wynagrodzeń wnioskodawcy za każdy rok od 1971 r. do 1990 r. Okazało się wówczas, że najkorzystniejsze dla wnioskodawcy jest uwzględnienie wynagrodzeń za lata 1986-1988, wykazanych w Zaświadczeniu Rp-7 z dnia 5 października 2015 r. Dokument ten obejmujący lata 1978-1990 wnioskodawca po raz pierwszy przedstawił wraz z wnioskiem z dnia 14 października 2015 r.

W rezultacie Sąd przyjął, że w rozpoznawanej sprawie w ramach badania prawidłowości decyzji z dnia 3 lutego 2016 r. brak nowych dowodów, nie ujawniono też nowych okoliczności, które uzasadniałyby przeliczenie wysokości renty. Niewątpliwie nowymi dowodami w nin. sprawie nie mogą być: umowa o pracę z dnia 11 marca 1971 r., angaże z lat 1971-1977, ani też Zaświadczenie Rp-7 z dnia 5 października 2015 r. Dokumenty te zostały bowiem uwzględnione przez organ rentowy przy wydawaniu pierwszej decyzji przeliczeniowej z dnia 20 listopada 2015 r.

Wydając tę decyzję organ rentowy kierował się przepisami art. 15 w zw. z art. 21 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które stanowią, że podstawę wymiaru emerytury (renty) stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych „poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę albo przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne - w okresie 20 kolejnych lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku wybranych z całego okresu ubezpieczenia.

Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 i ust. 2 cyt. ustawy wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru,
 - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
 - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Równocześnie w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) wskazano środki dowodowe stwierdzające wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty tj. zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymację ubezpieczeniową lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy wskazać, że podstawa wymiaru renty wnioskodawcy mogła być obliczona ponownie na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 1 tej ustawy z takiej samej liczby lat kalendarzowych mieszczących się w okresie wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru pobieranej już wcześniej renty. Co istotne wnioskodawca prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy uzyskał od dnia 9 grudnia 1990 r., a zatem w innym stanie prawnym niż obecnie. Ponieważ wnioskodawca wniosek o rentę złożył w 1990 r., to do ponownego ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia ma zastosowanie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowiła podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 3 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 12 lat kalendarzowych, liczonych wstecz od roku, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę.

Organ rentowy respektując te regulacje już w listopadzie 2015 r. dokonał przeliczenia wysokości świadczenia wnioskodawcy. Obecnie brak w sprawie jakichkolwiek nowych dowodów, które uzasadniałyby ponowne przeliczenie wysokości renty.

W tym miejscu, mimo że jest to bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, należy wskazać, że wnioskodawca błędnie wskazał datę początkową zatrudnienia na (...). Jak wynika z umowy o pracę, świadectwa pracy z dnia 26 lutego 1991 r., Zaświadczenia z dnia 19 marca 2015 r. oraz pierwszego wniosku rentowego, pracę jako zwrotniczy rozpoczął bowiem od 11 marca 1971 r., a nie 11 lutego 1971 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz w oparciu o powołane wyżej przepisy prawa orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pkt II wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801) - § 15 ust. 2. w zw. § 3 i 4 ust. 1 i 3. Sprawa zawisła przed tut. Sądem w dniu 1 kwietnia 2016 r., stąd należało ustalić opłatę w wysokości 1/2 opłaty maksymalnej (360 zł) określonej w aktualnie

obowiązujących przepisach cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości powiększonej o kwotę podatku od towarów i usług.